

Firmy si poradí i v situacích z knihy Hlava XXII,

říká advokát Jan Lasák o nových pravidlech pro fungování obchodních společností

Jan Januš

Zákon o obchodních korporacích, který na začátku roku v mnohém nahradil obchodní zákoník, je pro firmy ještě důležitější než nový občanský zákoník. Zákon má přitom řadu kritiků a ministerstvo spravedlnosti už chystá jeho rozsáhlé změny. Podle autora komentáře k zákonu Jana Lasáka však není nutné kvůli každému problému hned novelizovat. „Dokonalá je jenom Bible,“ říká advokát Lasák.

Jakými hlavními problémy podle vás zákon trpí?

Na rozdíl od dřívějšího obchodního zákoníku, který se snažil všechny chránit spoustou zákazů, je nová právní úprava liberálnější a postavená na zvýšené samoregulaci uvnitř kapitálových společností. Spoléhá tak na to, že si firmy budou schopny své vnitřní spory, především v otázkách konfliktů zájmů, často vyřešit samy. Zvýšená flexibilita, kterou vítám,

samozřejmě skýtá též více možností pro nepoctivé jednání. Kdo chce ovšem krást, bude krást za jakékoli právní úpravy. Nevidím proto důvod opětovně zpřísnovat právní regulaci, budou-li existující nástroje dostatečné. Například možnost minoritních akcionářů podávat žaloby proti vlivné osobě však může představovat Pandořinu skříňku. Podobně jako podmínky, za kterých mohou manažeři ručit za všechny dluhy společnosti, bude-li na ni prohlášen úpadek.

Co by se stalo, pokud by se tato Pandořina skříňka otevřela?

Už dnes jsou někteří minoritní akcionáři velmi aktivní. Ve chvíli, kdy jim společnost neposkytuje tolik benefitů, kolik by si přáli, napadají téměř každou valnou hromadu, schvalování účetních závěrek a žalují management na náhradu škody. Podobně mohou nyní za společnost začít žalovat každého majoritního

akcionáře jako vlivnou osobu, budou-li mít, zjednodušeně řečeno, za to, že svým vlivem působí společností újmu. Náklady na tyto spory přitom v takovém případě platí společnost. Zákon o korporacích to umožňuje. Nedivil bych se, pokud by se s těmito spory roztrhl pytel. Neříkám, že to nastane ani že je právní úprava špatná, ale může se to zkrátka stát. Podobně by manažeři, jednatelé či členové představenstev společností, které se dostanou do úpadku, mohli při neopatrném výkladu zákona o obchodních korporacích ručit celým svým majetkem za veškeré pohledávky, které se přihlásí do konkurzu. Názor vrcholných soudců se ale zdá být v tomto spíše opatrnější.

Jsou podle nových předpisů možné situace, kdy má manažer pracovní smlouvu a zároveň smlouvu o výkonu funkce?

Zákon o obchodních korporacích nedovoluje, aby jednatelé nebo členové představenstva dostávali k obchodnímu vedení jiné pokyny než ty, které zákon výslovně připouští. To jsou takzvané vyžádané a koncernové pokyny. Při souběžích ale část obchodního vedení vyčleňujete z výkonu funkce a převádíte ji do pracovní smlouvy. Pro tu je příznačný vztah nadřízenosti a podřízenosti, a tedy přijímání pokynů. Člen představenstva nebo jednatel, který vykonává funkci generálního ředitele na základě pracovní smlouvy, by tak byl povinen přijímat v otázkách obchodního vedení pokyny „nadřízeného“. To ale není podle zákona o obchodních korporacích při obchodním vedení možné. Pracovní smlouva tak podle mého názoru nezaolží pracovní poměr, ale v praxi se na ni soudy zřejmě budou dívat jako na další smlouvu o výkonu funkce. Plnění, které statutár na základě této pracovní smlouvy obdržel, mu tak patrně zůstane. Bude-li samozřejmě schváleno příslušným orgánem.

Nenastanou ale nějaké daňové problémy?

Myslím, že ne. Příjem člena statutárního orgánu na základě smlouvy o výkonu funkce má stejný daňový režim jako příjmy na základě pracovní smlouvy. Ostatně z toho důvodu jsou souběhy v podstatě zbytečné, stejného výsledku dosáhnete jednou smlouvou, která bude manažerovi dávat veškeré požitky, na které byl zvyklý, a rozdělením obchodního vedení mezi jednotlivé manažery.

Jan Lasák

- Advokát kanceláře Kocián Šolc Balaščík.
- V minulosti byl asistentem předsedkyně Nejvyššího soudu Ivy Brožové.
- Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně.
- Je hlavním autorem rozsáhlého komentáře k zákonu o obchodních korporacích.

Dokonce si mohou i dále říkat „generální ředitel“ či „finanční ředitel“. Rozdílný režim vzniká u zákonného pojištění, které ze zákona sjednávají zaměstnavatelé na pracovní úrazy svých zaměstnanců. Toto pojištění ale nedopadá na členy představenstva či jednatele. V praxi se tak sjednávají různá komerční pojištění. U zaměstnanců se nejedná o nepeněžní příjem, který by museli zdaňovat. U komerčního pojištění však patrně jde o nepeněžní příjem člena představenstva, který jej následně musí zdanit.

Byl byste pro rychlou změnu zákona o obchodních korporacích?

Technická novela by mi nikterak nevadila. Mohly by se změnit zjevné nesprávnosti, kdy se odkazuje na špatné paragrafy nebo nelogičnosti, kdy zákon na jednom místě říká, že statutární ředitel je volen nebo odvoláván valnou hromadou, a na jiném, že správní radou. Obecně by právě monistický systém, na který narážím,

potřeboval určitou revizi. Ale v první fázi by se měla skutečně odstranit jen technická pochybení, jako jsou špatné odkazy, případně problémy, jejichž řešení nesnese odkladu. Ne každý výkladový problém je hned nutné řešit novelou.

Můžete být v tomto konkrétnější?

Dám vám jeden příklad. U akciové společnosti je nutné do stanov uvádět číslo účtu, na který mají upisovatelé akcií splatit své vklady. Banky ale nezřizují společnostem účty ve chvíli, kdy ještě nebyly ani založeny, a nemají tak ani stanov. Může to tak znít jako z Helle-rovy Hlavy XXII. Točíme se v kruhu. Banky se ale situaci rychle přizpůsobily a dokážou alespoň zarezervovat určité číslo účtu. Účet sice nezřizují, ale číslo je možné uvést do stanov a na základě jejich předložení pak banka účet skutečně založí. Právní úprava tak může vypadat jako Hlava XXII, ale praxe si s ní umí poradit a funguje. ✕

Ne každý výkladový problém je hned nutné řešit novelou.

Inzerce

Mediační dům Economia a Hospodářské noviny pořádají konferenci pro majitele a zakladatele rodinných a soukromých firem

Nástupnictví v rodinných firmách

12. listopadu 2014,
restaurant AUREOLE, City Tower, Praha 4

O své zkušenosti se podělí například:

Jiří Hlavatý, majitel JUTA a.s.
Pavel Nepala, spolumajitel RENOMIA, a.s.
Viliam Sivek, majitel Sivek Hotels s.r.o.
Ladislav Steinhauser st., zakladatel Steinhauser s.r.o.
Věra Vávrová, majitelka VAVI s.r.o.

Moderuje: Martin Jašminský, šéfredaktor Hospodářských novin

Více informací a registrace na www.konference.ihned.cz, tel. 233 071 428

Mediační partner

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Generální partner

J&T FAMILY OFFICE

Partneři

KPMG

HAVEL HOLÁSEK PARTNERS
USPECH SPOJUJE

EM000502/2